

Na Ruanai Usu-usu Ana Pol Tanaraaui Noni Hinihini Na'i Korin

Gere Mamaani 'Iniai Bukani

'A 'ua? Na'i 'oha na'o siri suri'i mwane mareho bwara, 'o arungana do'a goro do nata sae 'ai aidangisi'i ro'u bei'o i taha na'o siri na'iei? Na'i 'oha na 'ia Pol 'a usu'i usu-usu ana'i 'a matai ha'a-'o'oriraau nei narau awa bwara, 'inia 'iia haaria 'a bwane siri suri'i mwane maho bwara na'i tahitahi ana.

Na'i 'oha na ha'ataariai 'etanai usu-usu ana tanaraaui noni hinihini nai Korin, gasi na'i muri 'ia Pol 'a taha ga'u beiraau. Ma na'i 'oha na aho'i, 'a hauai nata usu-usu nagu raongiraau na'iei neina rai araisuria God. Miraau noni na'i Korin rau arunga ta'aa marau taesu'a 'iniai raongiraau ana. Ma tara'i sae hinihini na'i Korin rau pwari'i 'ana Pol do 'iia ai'a huunai Ha'ataari.

Ni buka nagau 'unua 'iniai ruanai Korin 'a ga'i 'onaa do naasi oruna'a i usu-usu na 'ia Pol na haua tanaraau noni hinihini nai Korin. Na'i raronai usu-usunisi 'ia Pol 'a raba ha'agorohi'i aho'i 'adoma'idaa'i marai aidangisiai heita'ahi na haua Pol tanaraau. Mia Pol 'a maani'i mwane mareho nara to'o na'i tahingana nara ha'ata'inia do 'iia 'e huunai ha'ataari. 'Iraau noni nai Korin rau siri suri'i mwane madoraa bwara suri'i tahingadaa'i. Naasi 'ia Pol 'a maani'i tanaraau tara'i mareho bwara nara to'o na'i raronai tatau'aro ana 'anai ha'a-aro'i ahudaa'i.

'Oha na 'oi 'oha'iniau ruanai Korin 'oigui 'ome-sia doni mareho bwara na 'ia Pol na siri suri'i, ra 'a'auhia 'anai ahu ta'ahiraau nei narau siri suri'i mareho o'asi ro'u. 'Oi wai'ado'ado suriai taha na 'oi matai haua 'anai ha'ata'iniau heita'ahi tanaraau nei narau siri suri'i mareho bwara.

¹ Tana'amou noni ana'ia God na'i 'omaai Korin, mei tanaraau hako inoni hinihini na'i Provens amou na'i Akaea. 'Inaua Pol na 'ia God na sigihiau 'anai Ha'ataari ana Jisas Kraest, mea Timoti 'i do'oragaau, namiri hauai usu-usuni. ² Mau ha'arahesi mia God mea Araha aga 'ia Jisas Kraest, rarui goro 'ini'amou mararui ha'a-awa ha'agorohi'amou.

Pol 'A Ha'atee Ha'agorohia God

³ Ha'atee ha'agorohia God, i amana Araha aga Jisas Kraest. 'E Ama ni heita'ahi, ma'e God ni ha'a-o'ori. ⁴ 'Iia na ha'a-o'ori'ameu suri'i madoraa nameu siri suri'i rongomaata'i, neina 'i'ameu mei ha'a-o'oriraa ro'u i nei narai rongomaata'i, 'onaai ha'a-o'ori'ameu ana God. ⁵ 'I'ameu me rongomaata'i di'u 'ini suria ameeua Kraest, mana'i madoraa nameu rongomaata'i di'u o'asi, na ha'a-o'ori ana God 'a raha di'u ro'u tana'ameu 'ini hagu ameeu beia Kraest. ⁶ Na rongomaata'i nameu siri suri'i, 'e mareho 'anai ha'a-o'ori'amou ma 'e mareho na bwane 'a'auhi'amou 'anai aidangisia Kraest. 'Ia God 'a ha'a-o'ori'ameu neina 'i'ameu mei ha'a-o'ori'amou ro'u mamoi ahumaratanoa 'anai siri daara'ini'i rongomaata'i na 'i'ameu me siri daara'ini'i ro'u. ⁷ Naasi 'i'ameu me ai'a 'adoma'i heiruarua'a 'ini'amou, suria me 'iraraa do na'i madoraa moi siri suri'i

rongomaata'i 'onaai rongomaata'i nameu siri suri'i, moi daa'i ro'u i ha'a-'o'ori nameu daa'i.

⁸ Arai do'ora mana asigu'i, 'au 'irisia do-moi aidangisiai maho nameu siri sadoia na'i Provens na'i Eisia. 'A arunga ta'aa, ma hihi'a di'u tana'ameu, mameu 'adoma'inia do meugu bwa'i tahi'a. ⁹ 'Ado 'oha meu arunga 'iraraa ra ha'aagau moi 'anai ha'amaesi'ameu! Ma'ata 'a o'asi do 'i'ameu mei abui 'u'uri'ameu haari'ameu me domei 'u'uria God, 'inia 'ia naasi nai ha'a-suruta'eraui noni baaniai mae. ¹⁰ God 'a ha'atahi'ameu baaniai maemaeha naasi, ma'ai ha'atahi'ameu ro'u moe'a. Meu hinihini wetewete do 'iia 'ai ha'atahi'ameu mau ro'u, ¹¹ suriai 'a'auhi'ameu amoou suri'i ha'arahesi amoo'i. 'Ia God 'ai 'a'auhi'ameu 'ini rago adai noni nara ha'arahesi 'a'auhi'ameu. Ma 'ai ragoi nei rai ha'atee ha'agorohia God na'i 'oha rai 'omesiai hei'a'auhi na haua tana'ameu.

Pol 'A Orisiai Maho Na 'Adoma'inia

¹² 'Tameu meu mari'ori'o, 'inia meu 'irara ha'agorohia doni barongamee'i ra odo-odo tanaraui mwani noni hako 'onaai 'irisia ana God, me ororiu tana'amou. Ni awa odo-odo nameu haua, meu haua suriai goro ana God 'ini'ameu, ai'a suriai aidangina noni. ¹³⁻¹⁴ Suri'i usu-usu agu'i tana'amou, 'au ai'a ha'atee bibii ma'ua usu'i dio i taha narai bwara di'u tana'amou 'anai aidangisi'i 'onaai 'unua adaau tara'i nei. 'Au 'iraraa do mou ai'a aidangisi'i hako barongamee'i, ma'ata meu huunai rabasia domoi aidangisi'i goro mau. Ma naasi na'i 'oha Araha Jisas 'ai aho'i mai, moigui mari'ori'o 'ini'ameu, mi'ameu meigui mari'ori'o ro'u 'ini'amou.

15 'Iniai 'iraraa agua domoi mari'ori'o 'ini'ameu, nau 'adoma'inia 'inia ani dowai ataha ha'arua bei'amou, neina wai 'a'auhi'amou ha'arua ro'u. 16 'Au 'adoma'inia dowai taha bei'amou na'i 'oha nawai hano 'anai 'ari Provensi Masidonia, mana'i 'oha nawai aho'i mai. Ma na'i 'ohasi, moigui 'a'auhiau na'i 'aariha nawai haa 'ari na'i Provensi Jiudea.

17 'A 'ua? Gasi, mou 'adoma'inia do 'inau 'au orisia raurau moi 'adoma'igu 'iniai ai'a taha agua bei'amou 'onaai 'unua agua ani. Ai'a! 'Inau ai'a 'onaairaaui sae ahurodo nara haa 'io maraugu orisi'i aho'i 'adoma'idaa'i na'i muri.

18 Mwane mareho nameu 'unu'i tana'amou ra ha'a-momori 'onaia God na ha'a-momori tarau. 'Oha nameu haa 'io tana'amou meugu bwa'i orisi'i'a i 'ado'adomee'i 'onaa na bwa'i tarana.

19 'A o'asi suria 'ia Jisas Kraest i garena God na 'i'ameu a Saelas mea Timoti nameu taroha'inia tana'amou, 'a ai'a 'anai haa 'io na'i 'ohani ma do'aigui orisia aho'i 'ado'ado na'i muri. 'Ia Jisas 'a haua tarau i mareho na duruduru 'inia.

20 Na mwane duruduru ana'ia God, 'ia Kraest na ha'ato'o'i. Ma naasi gau matai ha'aasaa God o'ani, "Ha'amomori, 'ia God 'a haua tarau i maho na duruduru 'inia. Amen." 21 'Ia God naasi na 'a'auhigia 'anai ura baabau na'i hinihinigaau beia Kraest. 'A sigihigia 'anai ha'i inoni ana'i, 22 ma ha'ataaria mai Hi'ona Maea 'anai mono na'i raroga. 'A 'onaai ha'ara 'anai ha'ata'inia do'ia God na to'oragia ma ha'ata'inia doni duruduru ana'i rai ha'a-momori tanagia.

23 'Io, waigui ha'ata'inia tana'amou i taranai taha nau ai'a taha aho'i mai 'inia na'i Korin, mia God na 'iraraa doni mareho nau maaniani

'a ha'a-momori! Nau ai'a taha mai bei'amou ani suria 'au ai'a 'irisia domoi arunga ta'aa di'u 'oha wai hadahada ha'a-ta'ai'amou 'ini'i barongamoo'i nara ai'a goro. ²⁴ Ai'a domeu raba ha'a-'usu'usu'amou moi 'anai hinihini'i mareho nameu hinihini'i, 'inia meu 'iraraa do mou ura baabau na'i hinihinimoo'i. 'Tameu meu raba 'a'auhi'amou moi 'anai ha'a-wa'ewa'e'amou.

2

¹ 'Oha nau awa bei'amou na'i na'o ani, 'au ha'atee wetewete tana'amou mau ha'a-arungata'ai'amou. Na tarana naasi naugu orisia 'inia i 'adoma'igu 'anai boi garihi'amou ro'u. 'Au gasigu ha'a-arungata'ai'amou ro'u. ² 'Inia 'onaa nawai ha'a-ahutotou'amou, ma bwa'i nei'a ro'u naigui ha'a-wa'ewa'eau. Suria 'i'amou moi namou matai ha'a-wa'ewa'eau. 'Inia 'onaa nawai ha'a-ahutotou'amou, ma'ai bwara tana'amou 'anai ha'a-wa'ewa'eau! ³ Naasi tarana nau raongi'amou 'inia na'i nata usu-usu ani. 'Au ai'a 'irisia do 'iraau'i mwane narau ga'i ha'a-wa'ewa'eau, naraigui ha'a-ahutotouau na'i 'oha nawai 'ari wou. Ma'ata 'inau 'au hinihini domou araisuri'i mareho nau usu'i tana'amou ani, ma naasi 'inau wai wa'ewa'e, mi'amou ro'u moi wa'ewa'e. ⁴ Na usu-usu nau haua ani 'au haua beiai ahutotou. Na wainai maagu ra ahe 'inia'i raha di'u anai ahutotou na'i tahingagu. Ma ai'a do 'au raba ha'a-ahutotou'amou, me 'au 'irisia domoi aidangisiai raha na haua i heita'ahi agua tana'amou.

'Adoma'i Nugasia Mo'o Na Hauai Taritari'a

⁵ 'Io. 'Ia mo'o 'ini'amou na taritari'a ani, 'a ai'a ha'a-arungata'ai'au moi ma'ata 'a ha'a-arungata'ai'amou hako. Me 'a ai'a do 'a ha'a-arungata'ai'amou di'u hako. Nau 'au 'unua o'asi, suria 'au ai'a raba mamaani ha'ata'aia di'u a mo'o na taritari'asi. ⁶ Ni ha'a-mama'ai na ragoi nei 'ini'amou namou haua tanaa 'a arari'a. ⁷ Hoita, na mareho namou ga'i haua 'ai o'ani. Moi 'adoma'i nugasiai 'inona mamoi ha'a-o'oria na'i tahingana, 'a gasigu arunga ta'aa magu ta'aa di'u wou tanaa. ⁸ Naasi 'au ha'a-ta'u'u'amou 'anai ha'ata'inia tanaa domou ta'ahia mau.

⁹ Naani taranai taha nau usua 'iniaai usu-usu ani tana'amou. 'Au usu-usu 'anai ohooho'amou mawai sadoia 'onaa namoi araisuriai heiatenga'i agua tana'amou 'anai ha'a-mama'aia mo'osi. ¹⁰ Ma naani, 'au 'iraraa domou araisuria'a, ma naasi 'iatei namou 'adoma'i nugasia 'iniaai taritari'a ana, 'inau 'au 'adoma'i nugasia ro'u 'inia, 'onaa na ha'a-momori do 'a hauai mareho na ta'isada do 'au ga'i 'adoma'i nugasia 'inia. 'Ia Kraest 'a 'iraraa do 'au 'adoma'i nugasia neina 'a'auhi'amou. ¹¹ 'Au haua o'asi, suria 'onaa nagau bwa'i 'adoma'i nugasia, 'ia Saetan 'ai siri mai 'anai ha'ata'aigaau. Migaau gau aidangisia do 'ia 'a honu 'ini'i mwane ha'aradorado ta'a'i.

¹² 'Io. Na'i madoraa nau 'ari na'i Troas 'anai taroha'iniaai Taroha Goro 'inia Jisas Kraest, 'au 'ome 'iraraa do'ia Araha 'a haua tanaau i madoraa goro 'anai heitaroha'i na'iei. ¹³ Ma'ata 'a ai'a goro i 'adoma'igu 'iniaai ai'a heisadoi agua beiai do'oragaau a Taetas, 'inia 'ia na ga'i waa mai taroha 'ini'amou. Naasi 'au ha'atee haiha'ari beiraui noni hinihini na'i Troas, mau daara'i mai 'ini na'i Masidonia 'anai sibanua Taetas.

14 Ma'ata meu ha'atee ha'agorohia God! 'Inia 'ia Kraest 'a 'a'auhi'ameu 'anai ha'ahehoa Saetan suri'i mwani dora na 'ia God 'a na'otarameeu 'ari suri'i. Mia God 'a ha'ataari'ameu hura'a 'anai taroha'inia Kraest suria 'ari mwane dora 'onaai 'adarara na haa i si'inihanai insens hako 'ari suriai mwani dora. ¹⁵⁻¹⁶ Na heitaroha'i nameu haua 'inia Kraest, 'a 'onaai insens na si'ini mamagi na ha'a-wa'ewa'ea God ma 'adarara hako 'ari si'inihana beiraaui mwani inoni. Tanaraaui nei narai tahi beia God, na Taroha Goro 'a haua tanaraaui si'ini na mamagi, ma hauai tahi tarau tanaraau. Mei tanaraaui nei nara suriai tara 'anai mae, na si'inihana 'a ta'aa tanaraau, ma haua tanaraaui mae tarau. Hoita naasi, 'a 'ome 'onaa do ai'a ta nei nai arari 'anai hauai tau'aro na ororiu di'u o'asi! ¹⁷ Ma'ata 'i'ameu ra'i inoni tatau'aro ana'ia Kraest na 'ia God na ha'ataari'ameu hura'a 'anai taroha'iniai Taroha Goro beiai huunai 'adoma'i ni heitaroha'i na odo-odo na'i maana. 'I'ameu ai'a 'onaairaaui nei nara taroha'iniai ha'atee ana God 'anai dau ha'a 'inia.

3

Duruduru Haoru Ana God

¹ 'A 'ua? 'Oha nau usu-usu o'asi mou 'adoma'inia do 'au ha'imaania ha'a-ta'eta'e'ameu 'iniai tatau'aro ameeu? Ai'a! Tara'i sae heitaroha'i nara huhura'a, ra to'ora'i usu-usu baaniraaui sae hinihini suri'i 'omaa adaa'i 'anai ha'arangasia hura'a do 'iraau ra'i sae tatau'aro goro ana'ia God. Ma na'i 'oha nara hura'a 'anai garihiraau tara'i sae hinihini ro'u rai ha'ata'ini'i usu-usu 'isi tanaraau. 'I'ameu ai'a haua o'asi. 'I'ameu ai'a 'irisia ta usu-usu baania tanei 'anai ha'a-aidangisi'amou 'ini'ameu

ma'ua baani'amou 'anai ha'a-aidangisiraau i-
 oni 'ini'ameu. ² 'Inia 'i'amou naasi namou 'onaai
 usu-usu 'anai hadanga'ini'ameu tanaraau noni.
 Na 'adona hakoi noni ra matai re'i'i tahingamoo'i
 marai aidangisia do 'i'ameu ra'i sae tatau'aro
 goro ana'ia God. ³ Na hinihini amoou beia
 Kraest 'ohani, 'a 'onaai usu-usu na ha'ata'inia
 doni tatau'aro ameeu bei'amou 'a goro. 'Ia Kraest
 na usuai usu-ususi, 'inia 'iia na ha'ataari'ameu
 tana'amou. 'Ia Kraest 'a ai'a usu-usu 'inia ta
 mareho 'onaai ingki 'anai ha'a-aidangisiraau
 noni 'iniai hinihini amoou beia, ma'ata rau
 aidangisia 'iniai Hi'ona Maea ana God tahitahi
 na awa bei'amou. Ma ai'a usu-usu na'i dorai hau
 papaheta'a, me ma'ata suri'i tahingamoo'i.

⁴ 'Ia Kraest na ha'a-'o'ori'i 'adoma'imee'i
 mameu 'iraraa ha'agorohia doni tatau'aro ameeu
 bei'amou 'a 'a'auhi'amou, mia God 'a 'iraraa
 do meu ha'atee ha'a-momori. ⁵ Ai'a do meu
 'adoma'inia domeu wetewete arari haarimeeu
 'anai hauai tatau'aro naani, ma'ata 'ia moia
 God na ha'a-arari'ameu 'anai haa. ⁶ 'Iia na
 ha'a-arari'ameu 'anai ha'ausuriraau noni 'iniai
 duruduru haoru ana. Meu ai'a 'unua tanaraau
 dorai araisuri'i mwani Ha'atora ana'ia Moses
 'anai dauai tahi tarau, ma'ata na Hi'ona Maea
 naasi nai haua tanaraau. 'Onaa gai 'u'uri'i
 Ha'atora ana'ia Moses 'anai ha'atahigia, 'ai hauai
 mae tanagia, ma'ata na Hi'ona Maea 'ai hauai
 tahi tarau.

⁷ Na Ha'atora na 'ia God na usu'i dio na'i rua
 dorai hau papaheta'a na hauai mae tanaraau
 noni. 'Inia 'iatei na bwa'i araisuri'i hako 'ai
 dauai mae tarau. Ma'ata rei'uaa na o'asi, ni
 Ha'atora 'a boi beiai rarahana God na wadoriai

bwauna Moses. Ma rei'uaa na bwara tanaraau
 noni nai Israel 'anai wana orea 'inia Moses,
 ma'ata ni raraha naasi 'agu buna ai'aa mau.
⁸ Naasi, 'onaa 'ia God 'a ha'ata'iniai ororiu anai
 Ha'atora o'asi, 'e taha i 'ado'adomoo'i 'iniai ororiu
 na haa i duruduru haoru na boi beiai Hi'ona
 Maea? ⁹ 'Onaa na mareho nai haua tanagiai mae
 'a ororiu, 'a ha'ata'inia doni mareho nai hauai
 tahi tanagia 'a ororiu di'u! ¹⁰ Na'i 'oha bwani
 na Ha'atora 'a 'ome ororiu, ma na'i 'ohani ni
 ororiu anai duruduru haoru 'a di'uai ororiu anai
 Ha'atora. ¹¹ Ma 'onaa na Ha'atora nara bwa'i
 awa tarau ra ororiu, 'a ha'ata'inia doni duruduru
 haorusi 'a ororiu di'u, 'inia 'ai awa tarau.

¹² Suriai 'iraraa ameeu doni duruduru haoru
 naasi 'a ororiu di'u, 'a ha'a-ramoramo'ameu
 'anai taroha'inia hura'a i Taroha Goro. ¹³ Ni
 heitaroha'i nameu haua, meu ai'a girua ta maho.
 Meu ai'a 'onaaia Moses na ha'abwarasiai bwauna
 'iniai bwana baaniraau inoni nai Israel dorau
 gasi 'omesia i 'oha na rarahanai bwauna 'a hano-
 ria wou i ai'aa. ¹⁴ Na'i 'ohasi, ni 'adoma'idaa'i ra
 kuhi. Ma tari mai 'ohani, na'i madoraa na 'iraaui
 Jiu rau 'oha'iniai Buka Duruduru Bwani, rau
 bwarai aidangisia, suria na 'adoma'idaa'i ra kuhi
 mau. 'A 'onaai bwana na ha'abwarasi'i. Ma'ata
 ni bwana naasi 'a matai ai'aa moi 'onaa rai hini-
 hinia Kraest. ¹⁵ Ha'amomori, rei'uaa na'i 'ohani,
 suri'i 'oha ra 'oha'ini'i buka na usu'ia Moses, na
 bwana naasi 'a ha'akuhi'i mau i 'adoma'idaa'i.
¹⁶ Mia tei nai rihota'i tanaa Araha baani'i ora-
 ora'a ana'i, na bwana na ha'akuhi'ai 'adoma'ina,
 'ai ai'aa. ¹⁷ Ni Araha nau 'unua ani, naasi Hi'ona
 Maea. Mia tei na Hi'ona Maea 'a awa beia, 'iia
 'a awa dadara'a'a. ¹⁸ Naasi, 'igaau noni hinihini
 ai'a bwana nai ha'akuhi'i 'adoma'igaa'i. 'Igaau

gau wanawana suriai raraha mana gorohana Araha, mana Hi'ona Maea 'a 'abenga'i orisigia 'onaaia. 'Ari wou mana raraha mana gorohaga 'ai ta'isada beia.

4

Mangudi Na'i Taroha'iniai Taroha Goro

¹ 'Ia God 'a goro 'ini'ameu ma ha'a-'u'uri'ameu 'iniai tatau'aro ana 'anai taroha'iniai Taroha Goro. Tarana naasi nameu ai'a wai'ate'a 'inia 'anai hauai tatau'aro naasi. ² Mana heitaroha'i nameu haua, meu ha'imaania domei abui haua ta mareho namei ninima 'inia ma'uasi domei girua ta maho ta'iniraau noni dorai abui 'iraraa. Meu bwa'i ha'a-bweubweu'aa tanei, ma'ua domei hiosi'i ha'atee ana'ia God. 'Ia God 'a 'iraraa do 'i'ameu meu taroha'inia hura'ai taha na ha'a-momori na'i ha'atee ana, neina 'iraau noni rai matai 'u'uriai taha nameu ha'ausuriraa 'inia. ³ Ma 'onaa na Taroha Goro nameu taroha'iniasi 'a bwarai aidangi tarihana, me 'a bwara tanaraau moi nei narau suriai tara 'anai mae tarau. ⁴ 'A bwara tanaraau hinihini suria na hi'ona ta'aa na'i marewanani na ha'akuhi'i 'adoma'idaa'i, ma ha'abwarasiai marewa baani-raau, do'a gasigu bewaasiraa. Na bewaasi, naasi marewa na boi baaniai Taroha Goro 'inia Kraest na hauasa ma ta'isada beia God.

⁵ Mareho nameu taroha'inia, meu ai'a taroha'ini'ameu haarimeeu, ma'ata meu taroha'inia do'ia Jisas Kraest na Araha mi'ameu rai noni tatau'aro ana'i na ha'ataari'ameu 'anai 'a'auhi'amou. ⁶ 'Oha 'ia God 'a ha'apwa'araai marewa 'a ha'atee o'ani, "Ni marewa 'ai rara na'i kuhi." Na ta'i God mau naasi na hauai

marewa na rara suri'i tahingagaa'i, ma ha'a-aidangisigaa'u 'inia'i gorohana mana mena ana na gau re'ia beia Kraest.

⁷ 'Iameu meu 'onaai taraani huai bei moi na awa i toto'ora na'i raronā, 'inia 'ia God 'a ha'a-'u'uri'ameu i sae haari'i moi 'inia'i Taroha Goro ana. 'A haua o'asi 'anai ha'ata'inia doni mena hauasa 'anai hauai tatau'aro naasi, ai'a 'iia ameeu me 'iia ana God. ⁸ Meu hano sua'i mwane mareho ta'a'i, ma'ata meu ai'a maema'e'a. Tara'i 'oha 'a kakui ahumee'i mameu ai'a 'iraraai taha 'anai haa, ma'ata meu ai'a agohe. ⁹ Ra nora ta'ai'ameu, ma'ata 'ia God 'a ai'a nugasi'ameu. Ra ha'a-maata'i'ameu ma'ata ra ai'a ngahu ha'a-ai'ameu. ¹⁰⁻¹¹ 'Ado madoraa na'i tahitahi ameeu, meu awa na'i bahainai maemaeha 'inia'i tau'aro ameeu tanaa Kraest, do neina tahingana 'ai ha'ata'i hura'a ro'u suri'i abemee'i nara matai mae moi ta'oha. ¹² Naasi meu hano suaa tarau i mae, ma'ata tana'amou 'e tahi tarau.

¹³ Ra usua o'ani na'i Usu-usu Maea, "Au ha'atee, suria 'au 'u'uria God."* Hoita, 'iameu meu o'asi ro'u, meu taroha'inia moe'a ro'u i Taroha Goro, suria 'iameu 'u'uria ro'ua God. ¹⁴ 'Inia meu aidangisia do ni God na ha'a-suruta'ea Araha aga Jisas Kraest baaniai mae, 'ai ha'a-suruta'e'ameu o'asi ro'u, maai wai'ameu goni bei'amou 'anai 'ari beia. ¹⁵ Na mwane rongomaata'i nara to'i'ameu, ra'i rongomaata'i 'anai 'a'auhi'amou neina rai rago i nei narai aidangisiai heita'ahi ana God tanaraau. Ma naasi 'aigui rago ro'u i nei 'anai ha'atee ha'agorohia ma 'anai ha'ahauasaa.

---

* **4:13** 4:13 Psalm 116:10

16 Naasi tarana nameu ai'a wai'ate'a 'iniasi 'anai tau'aro. Rei'uaa na abemee'i ra hano-ria woui wari'a mameu maemae'a, ma'ata na tahingani hi'ona bei'ameu 'a wetewete raha ara'a tarau 'ado dangi. 17 Na rongomaata'i nameu siri suri'i suriai gere madoraa ra ai'a taraa ta'aa di'u na'i 'oha nameu aidangisia dorai 'a'auhi'ameu 'anai dauai mareho nai goro di'u ro'u wou. Naasi mwane bane goro narai awa tarau namei daua ara'ai aro. 18 Naasi 'i'ameu meu ai'a 'adoma'iniai maho nameu matai 'omesia 'ohani, ma'ata meu 'adoma'iniai maho nameu ai'a 'omesia. Ni rongomaata'i nagau siri suri'i ra bwa'i awa ore'i, ma'ata ni maho nagau ai'a matai 'omesia 'ai awa tarau.

5

Abe Haoru

1 Gau 'iraraa do na'i 'oha gai mae mana abega na'i marewanani 'ai ngabo ai'aa wou, 'igaau gai awa beia God na'i aro beiai abe haoru nai haua tanagia. 'Ia God nai haua tanagiai abe haorusi, ma ai'a abe na inoni nai tau'arona, ma'ata 'e abe na 'ia God na tau'arona 'anai awa tarau. 2 Me na'i 'ohani gau huunai raba hano baaniai marewanani neina gai awa ara'ai aro beiai abe haoru. 3 'Inia gau rabasia doni aungagaa'i rai to'o dora taradi marai abui 'onaai nei na ore-ore. 4 Na'i awa nagau haa na'i marewanani, gau arunga hihia 'ini'i mwane mareho magau arunga wai'ate'a 'inia. Ma ai'a dogau rabasiai mae neina gai bwa'i to'o abe. Ai'a! Gau rabasia dogai dauai abe haoru nai tahi tarau, mana abe haoru naasi 'ai orisiai abe na matai mae moi.

⁵ 'E 'ado'adona ma'e hei'irisina God 'anai orisigia 'inia ai abe haorusi, ma haua tanagiai Hi'ona Maea 'anai ha'ata'inia tanagia doni taha na durua 'ai to'o ha'a-momori.

⁶ Naasi na 'ado'adogaa'i ra wetewete. Gau 'iraraa do na'i 'oha nagau awa beiai abe ha'i hasi'o na'i marewanani, gau awa ha'atau baaniai 'omaa ana Araha. ⁷ Ma'ata gau 'iraraa dogai taha mau na'iei, suria na hinihini na na'otaragaau, ai'a do 'e mareho nagau 'omesia. ⁸ Ha'amomori, na 'adoma'iga ra wetewete magau 'adoma'inia do 'a ga'i goro dogau ga'i nugasiai abega anai marewanani, 'anai awa beia Araha ara'ai aro. ⁹ Naasi rei'uaa nagau awa na'i marewana ma'ua na'i aro, gai ha'imaania do'ia Araha 'ai wa'ewa'e 'ini'i mwane mareho hako nagai haa'i. ¹⁰ Suria 'igaau mwani inoni hako gai ura na'i maana Kraest 'anai hiirigaau. 'Iia 'ai taharigia hako aho'i inoni 'ini'i mwane mareho hako nagau haa'i, rei'uaa ra goro ma'ua ta'aa.

Hagu Beia God Na'i Garena

'Ia Jisas Kraest

¹¹ 'Onaai aidangisia ameeu doni hihiri ana Araha 'e mareho na ha'amamaa'u, naia nameu bonasia 'inia doni mwane inoni raj hinihiniai Taroha Goro. 'Ia God 'a aidangisia domeu heitaroha'i beiai 'adoma'i na odo-odo, ma 'au huunai 'irisia do 'i'amou moi aidangisia o'asi ro'u. ¹² Ai'a domeu bonasiai ha'a-ta'eta'e'ameu ro'u na'i maamoou, ma'ata meu rabasia domoi 'omesi'i mareho nameu haa'i mamoi mari'ori'o 'ini'ameu. Ma naasi moi matai aramiraau nei narau ha'atee ha'a-ta'ai'ameu. 'Inia 'irausi, rau

'adoma'i ororiu moi 'iniaia tatau'aro adaa'i nara ha'ata'i hura'a, maraugu ai'a taraa 'adoma'i ororiu 'iniaia taha na awa na'i tahingadaa'i. ¹³ Onaa na meu 'ome to'o bweubweu'a 'onaai 'unua ada tara'i sae, naia i tau'aro raha nameu haua tanaa God na ha'a-'osi'ameusi. Ma 'onaa nameu 'ome odo-odo, ma naasi 'e goro tana'amou. ¹⁴ Na tau'aro nameu haua, meu haua 'iniaia heita'ahi ana Kraest tana'ameu. Meu aidangisia do 'iia naasia mo'o na mae 'inigia hakoi mwane inoni, ma naasi 'a 'onaa do 'igaau hako gau mae ro'u. ¹⁵ Ia Kraest 'a mae 'inigia, do'igaau 'i nei nagau dauai tahinga haoru, gai abui ha'isuri'i 'adoma'igaa'i, ma'ata gai suriai nei na mae ma suruta'e aho'i 'inigia.

¹⁶ Naasi, na'i 'ohani, ni 'adoma'i nagau ga'i haua 'anai nata sae, 'a ga'i bwa'i 'ari suriai ororiu na haua i saesi na'i marewana. Naasi 'adoma'i nagau to'oraa ga'u 'ana Kraest, 'oha gau 'adoma'inia do 'iia 'e noni haaria moi. ¹⁷ Naasi 'a ha'ata'inia do 'iatei na hinihinia Kraest, 'iia 'e inoni haoru. Ni baronga bwani ra ai'a'i, mana baronga haoru ra sirimai.

¹⁸ Ni baronga haoru 'isi, ra boi baania God. Me 'iia na ha'ataaria Kraest 'anai totoa aho'i heihoa na inoni na haa beia God, do 'iraaui rai matai hagu aho'i beia. 'Iia 'a haua tana'ameui tatau'aro 'anai wairaaui mai noni 'anai hagu aho'i beia. ¹⁹ Na mareho nameu taroha'inia, naasi do 'ia God 'a ha'ahaguraau mwane inoni beia 'inia Kraest. Mia God 'a matai 'adoma'i nugasi'i ora-ora'a adaa'i. 'Iia 'a haua tana'ameui tatau'aro 'anai taroha'inia marehosi tanaraau noni.

²⁰ Naasi 'i'ameu nameu ura 'inia Kraest, ma

'onaa do'ia God na hau'i tana'ameui hadahada ana'i 'anai 'unu'i tana'amou. Naani maho na 'ia Kraest na 'irisia domei 'unua tana'amou, “Moi hagu aho'i beia God!” ²¹ 'Ia Kraest 'a ai'a ora-ora'a. Ma'ata 'anai 'a'auhigia, 'ia God 'a rahi'i ora-ora'a agaa'i, ma hau'i tanaa Jisas 'anai waa'i baanigia. Ma haua o'asi do 'igiai nei ga hagu beia Kraest, gai ha'i inoni odo-odo na'i maana God.

6

¹ Tarana i tau'aro goni ameeu beia God, meu ha'a-ta'u'u'amou i nei namou aidangisiai heita'ahi ana God tana'amou, do mou gasi 'adoma'i mara maho haaria moi 'inia. ² Moi rongoai taha God na 'unua na'i Usu-usu Maea, 'a o'ani, “Oha na tari madoraa 'anai 'a'auhi'amou, 'au rongo'amou. Ma na'i madoraa 'anai ha'atahi'amou, 'au 'a'auhi'amou.” Mou rongoa! Naani madoraa na 'ia God 'a raba 'a'auhi'amou, mana madoraa na raba ha'atahi'amou.

Ta Pol 'A Siri Suri'i Mwani Rongomaata'i

³ Meu ha'imaania do mei abu haua ta maho nai 'ome ta'aa na'i maadai noni, suria meu ai'a rabasia do tanei 'ai ha'atee ha'ata'ai ai tatau'aro ameeu tanaa Araha. ⁴ Ma'ata suri'i mwane mareho hako nameu haa'i, meu ha'ata'inia do 'i'ameu rai inoni tatau'aro ana'ia God. Meu ahumaratanoa suri'i 'oha nameu siri suri'i rongomaata'i, suri'i 'oha nameu bwara, mei suri'i 'oha nameu siri suri'i mwane mareho ta'a'i. ⁵ Tara'i 'oha ra roho'ameu, ma tara'i 'oha ra nugameu na'i rumaniho'o, ma tara'i 'oha ra hauai ha'agogoru 'anai ha'a-ta'ai'ameu. Meu tau'aro raha, tara'i 'oha meu awa ha'i hioro ma tara'i 'oha meu ai'a to'o madoraa 'anai mauru.

⁶ Ra'i mareho ro'u nara ha'ata'inia do 'i'ameu ra'i inoni tatau'aro ana'ia God. Meu awa odo-odo, meu aidangisia God, meu ahumaratanoa, mameu goro 'iniraau'i inoni. Na Hi'ona Maea 'a awa bei'ameu, mana heita'ahi ameeu 'a ha'a-momori. ⁷ Meu taroha'iniai taha na ha'a-momori, mana mena ana God na bei'ameu. Ni awahameeu na odo-odo 'a 'onaai naihi mana taatahi 'anai ura bwarasiraau'i maerongamee'i. ⁸ Na'i tau'aro ameeu tanaa God, tara'i nei ra ha'ahou'ameu, ma tara'i nei ra ai'a. Tara'i nei ra taeni'ameu, ma tara'i nei ra ha'atee ha'ata'ai'ameu. Tara'i nei ra 'unua domeu pwap-waari'i, ma'ata 'i'ameu meu taroha'iniai taha na ha'a-momori. ⁹ Tara'i nei ra aidangisia do 'i'ameu ra'i huudi sae tatau'aro ana'ia God, ma'ata tara'i nei ra heitohe. Tara'i 'oha meu gaarangi mae, ma'ata meugu buna tahi mau. Ra ha'a-mama'ai'ameu, ma'ata meu ai'a mae. ¹⁰ 'Oha nameu siri suri'i rongomaata'i nameu ga'i ahutotou 'ini'i, meu wa'ewa'e moi. Meu pohara, ma'ata 'a ragoi nei nameu ha'a-toto'oraraau. Ma rei'uaa nameu ai'a to'ora mareho, ma'ata na mwane mareho 'iia amee'i. ¹¹ Mwane sae goro agu'i na'i Korin, meu maani ha'agorohi'i hakoi mwane mareho tana'amou. Na heita'ahi ameeu tana'amou 'a hura'a mai baani'i hakoi tahingamee'i. ¹² 'I'ameu meu ta'ahi'amou mau, 'i'amou namougu ai'a ta'ahi'ameu'a. ¹³ Na hadahada nau haani, 'au hadahada tana'amou 'onaa do 'i'amou ra'i gare agu'i. Naasi 'au rabasia domoi ta'ahi'ameu aho'i 'onaai ta'ahi'amou ameeu.

Ha'abasu 'Iniai Baronga Ta'aa Adaa'i Nei

Nara Ai'a Hinihini

14 T'amou moi abui gaguniraaui nei ra ai'a hinihini, suria na goro 'a bwa'i matai hagu beiai ta'aa. 'A 'ua? Na marewa 'a matai hagu beiai kuhi? 15 Mou 'adoma'inia do'ia Kraest 'a matai 'adoma'i aratara beia Saetan ma'uasi na nei na hinihinia Kraest 'a matai 'adoma'i aratara beiai nei na ai'a hinihini? 16 'A 'ua? 'A goro doni Ruma Maea ana God, 'ai aho'ita'i ruma ni araanunu? 'Igiai inoni hinihini naasi Ruma Maea ana God na tahitahi! 'Inia God haaria 'a ha'atee o'ani, "Inau wai mono beiraaui noni agu'i mawai tatariori na'i 'uruhadaau. 'Inau wai ha'i God adaau, me 'iraau rai ha'i inoni agu'i."*

17 Tarana naasi na 'ia God na o'ani 'inia, "Moi sigi baaniraaui inoni o'asi, mamoi awa beira'i baaniraaui. Mou abui hau'i here ta'a'i 'onaairaaui, ma naasi 'inau waigui wai'amou siri mai na'i ruruha agua.†

18 'Inau wai ha'i ama tana'amou, mi'amou moigu ha'i arai garegu. 'Inau Araha God huunai mena nau 'unua o'asi.‡

7

1 Mwane sae goro agu'i, na duruduru 'isi 'ia God na hau'i tanagia. Tarana naasi gai gaasi'i baanigia'i mwane 'adoma'i ta'a'i mana mareho ta'a'i nagau matai haa'i 'ini'i abegaa'i. Gai

* **6:16** 6:16 Levitikas 26:12; Jeremaea 32:38; Esikiel 37:27

† **6:17** 6:17 Aisaea 52:11; Esikiel 20:34 ‡ **6:18** 6:18 2 Samiuel 7:14

bonasia doni tahingagaa'i rai odo-odo hako 'iniaia ha'ahoua agaau a God.

Wa'ewa'e Ana Pol

² 'Au ha'angoni'amou ma'ata'a domoi ha'ata'iniaia heita'ahi amouu tana'ameu. 'Inia ai'a ta ta'i nei 'ini'amou na 'i'ameu mei here ha'ata'aia, ma ai'a do tanei namei ha'atehaa 'anai hauai ta'aa, ma'uasi domei ha'a-bweubweu'aa tanei 'anai rahi'i ha'a ana'i. ³ 'A ha'a-momori do tara'i nei 'ini'amou mou subuni'ameu 'ini'i mareho 'isi. Me 'au ai'a hadanga'ini'i maho 'isi 'anai hiiriraaui 'ini'i. 'Inau 'au bwane 'unua doni heita'ahi ameeu 'a raha di'u tana'amou mamei ta'ahi'amou rei'uaa mei tahi ma'ua mei mae. ⁴ 'Inau 'au 'iraraa ha'agorohia do mou aidangisia Kraest, mau mari'ori'o 'ini'amou! 'Oha nameu siri suri'i mwane mareho ta'a'i mou ha'a-weteweteai 'adoma'igu, mau honu 'iniaia wa'ewa'e.

⁵ 'Io, waigui ha'ahakoa wou i mamaani 'iniaia 'aariha nau maania tana'amou ani. Na'i 'oha nameu ataha mai 'ini na'i Provensi Masidonia, me ai'a arunga maarihu. Mwane mareho ta'a'i ra to'i'ameu na'i dorasi. Ra rago i nei ra heiraer-aesi bei'ameu mara wairikoi ro'u i 'adoma'imee'i 'ini'amou. ⁶ Mia God na matai ha'a-o'oriraaui nei nara wairikoi 'adoma'ida, 'a ha'a-o'ori'ameu 'iniaia ataha mai na haua Taetas bei'ameu. ⁷ Ai'a do 'inia moi boi ana na ha'a-o'ori'ameu, ma'ata me u wa'ewa'e ro'u 'iniaia maania ana tana'ameu domou ha'a-o'oria ro'u. 'A 'unua ro'u tana'ameu i raba 'omesiau amouu, mana arunga ahutotou namou haua 'ini'i baronga ta'a'i amoo'i, mana heita'ahi raha amouu tanaau. 'Inau 'au kae wa'ewa'e di'u ro'u wou.

8 'Au 'iraraa domou arunga ahutotou suriai usu-usu nau haua tana'amou ani, ma'ata ni ahutotou amouu 'a ai'a orea. Na'i na'o, 'inau 'au arunga ta'aa ga'u 'iniau usu-usu nau haua ani. 9 Ma na'i 'ohani 'au wa'ewa'e! Ai'a do 'au wa'ewa'e 'iniau ha'a-ahutotou'amou agua, ma'ata suriai arunga ahutotou amouu mou rihosi baani'i baronga ta'a'i amoo'i. Ni ahutotou namou haa, 'e hei'irisina God tana'amou. Na tarana naasi, ni usu-usu nau usua ani 'a ai'a ha'a-ta'ai'amou. 10 'Inia na ahutotou na suriai hei'irisina God 'a hauai orisi na'i tahinganai inoni 'anai waia 'anai tahi tarau. Magau bwa'i 'itaai ahutotou o'asi. Mana ahutotou anai noni na ai'a hinihini, 'e ahutotou na matai haua tanaai mae, suria 'e ahutotou na ai'a matai orisiai tahingana.

11 Mousui 'omesiai 'a'auhi'amou na hauai ahutotou namou haa na suriai hei'irisina God. 'Ohani, mou bonasiai ha'ata'ini'amou haari'amou hura'a domou odo-odo, mou ha'ata'inia'a i taesu'a amouu tanaa mo'o na hauai taritari'a ani, mamou mamaa'usiai ha'a-mama'ai ana God. Mou 'irisia di'u dowai 'ariwou bei'amou mamou raba 'a'auhiau tarau, mamou mwa'emwa'e 'anai ha'a-mama'ai ai nei na hauai taritari'a na'i ahoaamou. Suri'i mwane mareho 'isi, mou bwane ha'ata'inia'a do 'i'amou mou ai'a 'adoma'i aratara beia mo'o na hauai taritari'a ani. 12 Naasi, na'i 'oha nau usuai usu-usu ani tana'amou, 'au ai'a haua moi 'anai hiiria mo'o na ha'a-taritari'aai mareho tanaa nata mo'o, ma'ua 'anai 'a'auhia mo'o nara here ha'ata'aia. Ma'ata na usu-usu ani 'au haua ro'u 'anai ha'a-aidangisi'amou goro 'inia doni ha'ahou mana heita'ahi amouu tana'ameu 'a kaeni raha di'u. Mia God 'a 'iraraa o'asi ro'u. 13 Na here namou

haa memeeu, mou ha'a-wa'ewa'e'ameu.

Ha'amomori. Mou ha'a-wa'ewa'e'ameu, mameu wa'ewa'e di'u ro'u wou 'inia 'a'au amoo 'anai ha'a-'o'oriai 'adoma'ina Taetas. ¹⁴ 'Au bwani mamaani ha'a-ta'eta'e'amou tanaa Taetas, naasi mi'amou mou ai'a ha'aninimaiau, 'inia 'a re'ia doni barongamoo'i ra goro. Na barongamoo'i ra ha'ata'inia do na mwane mareho nameu ha'a-ta'eta'e'amou 'ini'i tanaa Taetas ra ha'a-momori 'onaai ha'a-momori ro'u adaa'i mwane mareho nameu maani'i tana'amou ani. ¹⁵ Na'i 'oha 'ia Taetas 'a 'adoma'i suriai mwa'emwa'e amoo 'anai ha'isuri'i mareho na 'unu'i, mana ha'ahou mana ginagina na mou haua tanaa na'i 'oha mou 'omesuria, na heita'ahi ana tana'amou 'a wetewete di'u ro'u wou. ¹⁶ 'Au kaeni wa'ewa'e di'u, suria 'au 'iraraa ha'agorohia domoi haa'i mwani mareho nara odo-odo 'anai haa'i.

8

Wawate Nadaaui Noni Hinihini

Na'i Jerusalem

¹ Arai do'ora mana asigu'i, 'au 'irisia domoi aidangisiai here na 'ia God na haua 'anai ha'ata'inia goro ana 'iniraaui noni hinihini na'i Provensi Masidonia. ² Ra ragoi mwane mareho ta'a'i narau siri suri'i, marau pohara di'u. Ma'ata na wa'ewa'e narau to'oraa 'a raha di'u marau hisu rago. ³ Ma wai 'unua tana'amou, na hisu narau haa, ai'a dorau hisu tari moi na'i dora na arari dorau ga'i hisu tari iei. Rau hisu di'uai siha taha narau ga'i hisu 'inia ha'i ai'a nei nai ha'a-'usu'usuraau 'inia. ⁴ Rau ha'anongi'ameu wetewete domei wateraau marai 'a'auhiraau

ro'u inoni ana'ia God na'i Jerusalem. ⁵ Mana here narau haa, rau di'uai taha nameu 'adoma'inia dorai haua. 'Inia ni mareho tahamora narau haa, rau wateraau haariraau ga'u tanaa Araha maraugu wateraau ro'u o'asi tana'ameu suriai hei'irisina God.

⁶ Naasi meu ha'ata'u'ua Taetas 'anai aho'i wou bei'amou. 'Inia 'iia naasi nei na ha'a-wetewete'i ani 'adoma'imoo'i 'anai hisungiraau noni hinihini na'i Jerusalem. Ma na'i 'ohani, 'ai 'a'auhi'amou mamoi ha'ahakoa goroi tau'aro goro naasi. ⁷ T'amou mou goro suri'i mwane mareho. Na hinihinimoo'u 'a wetewete, mou mataihere heheitaroha'i, mou to'oraai huunai aidangi, mou mwa'emwa'e 'anai 'a'auhiai nata nei, mana heita'ahi amoou tana'ameu 'a raha di'u. Hoita naasi meu 'irisia domoi goro ro'u o'asi na'i aba 'anai hisu. ⁸ Nau ai'a nugaa ta ringe tana'amou domoi suria ma'ata'a. Ma'ata 'au maania tana'amou 'i tahingani hisu nara to'oraa na'i heiso'i na'i Masidonia, 'inia 'au raba 'iraraa 'onaa ni heita'ahi amoou 'a matai tari o'asi ro'u.

⁹ T'amou aidangisia i goro ana Araha aga 'ia Jisas Kraest 'inigia. Rei'uaa na toto'ora, 'iia 'a ha'a-poharaa haaria 'ini'amou, do 'i'amou moi toto'ora beia God.

¹⁰ Ni 'adoma'igu 'a o'ani. 'A goro domou ga'i ha'a-arotahaa goro i taha namou 'adoma'inia na'i harisi na hakoani. 'Inia 'i'amou'a naasi 'etanai ruruha namou mwa'emwa'e 'anai hisungiraau noni pohara, mana 'etanai ruruha namougu hasura'i beiraau 'ini'i mareho namou to'ora'i. ¹¹ Naasi moi 'ari daara'i beiai tatau'arosi mamoi ha'ahakoa. T'amou mou mwa'emwa'e di'u 'anai hadanga'inia, mamoi mwa'emwa'e o'asi ro'u

'anai hisu suriai taha namou to'oraa. ¹² 'Onaa 'o mwa'emwa'e 'anai hisu suriai taha na'o to'oraa, 'ia God 'ai wa'ewa'e 'inia. 'A bwa'i taesu'a mumua, 'onaa 'o bwa'i hisu 'inia ai'a to'oraa mareho amua. ¹³⁻¹⁴ Mareho nau 'unuasi, ai'a do 'anai ha'ahihi'amou di'u baaniraau tara'i sae, do neina 'iraaui rai awa goro mi'amou mou bwa'i. Me suriai to'ora mareho rago amou 'anai hisu, 'a goro domou ga'i 'a'auhiraau sae ra 'irisiai hei'a'auhi. Naasi na'i 'oha namoigu rabasia ro'u i hei'a'auhi, raigu 'a'auhi'amou ro'u na'i 'oha narai to'ora mareho. Naasi suriai heresi, 'aigu ta'isada hako tana'amou. ¹⁵ 'A suriai mareho ra usua na'i Usu-usu Maea na'i 'oha bwani. 'A o'ani, "Ia mo'o na si'o rago, ai'a nei naigu madara, mia mo'o na ai'a si'o rago, 'a bwa'i toho."*

Pol 'A Ha'ataaria Taetas 'Ari Korin

¹⁶ 'Tameu meu ha'atee ha'agorohia God 'inia ha'a-wetewetea ana i 'adoma'ina Taetas 'anai 'a'auhi'amou 'onaa raba 'a'auhi'amou ameeu. ¹⁷ Ma ai'a do suriai 'unua ameeu moi, ma'ata 'iia 'a mwa'emwa'e na'i tahingana hako 'anai 'a'auhi'amou, ma bwane 'adoma'inia mau do'ai taha bei'amou. ¹⁸ Meu raba ha'ataaria ta'i do'oragaau ro'u beia Taetas. 'Ia mo'osi 'e sae nara 'adoma'i ha'ahoua na'i heisoi 'ado 'omaa 'inia tatau'aro ana 'anai taroha'iniai Taroha Goro. ¹⁹ Ma ai'a do namoisi, ma'ata 'iia 'iraaui sae ni heisoi rau bwane sigihia mau 'anai 'aariha bei'ameu 'anai waa'i ha'a nara wawate 'ini'i 'ari tanaraau noni hinihini na'i Jerusalem. Meu haua i tau'aro naasi 'anai ha'aasaa Araha, ma

---

* **8:15** 8:15 Eksodas 16:18

'anai ha'ata'iniai wetewete adaa'i 'ado'adomee'i 'anai 'a'au.

²⁰ Meu hano goni na'i ta'i ruruha do neina abu tanei nai subuni'ameu 'iniai 'omesuri nameu haa 'anai kae ha'a naasi. ²¹ Na 'ado'adomeusi, doni taha namei haua 'ai goro na'i maana Araha, maai o'asi ro'u na'i maadaaui inoni.

²² Mamei ha'ataaria ro'u ta'i do'oragaau beirarua, me 'iia meu bwane taringai ha'imaania'a ga'u mameu 'iraraa do 'iia 'a 'adoma'i wetewete 'anai 'a'au. Ma na'i 'ohani, 'a wetewete di'u i 'adoma'ina 'anai 'a'au, suria 'a 'adoma'i 'u'uri'amou 'anai hisu beiai ahu mwa'emwa'e. ²³ Onaa ta nei nai heisonga'i 'inia Taetas, 'iia 'e sae goro agua namiri bwane tatau'aro goni 'anai 'a'auhi'amou. Na rua do'oragaau nararui hano beia Taetas, raru hano na'i aba anai heisoi, miraaui noni ra ha'aasaa Kraest 'iniai tatau'aro adarua. ²⁴ Naasi moi ha'ata'iniai heita'ahi amou tanaraau 'anai ha'ata'ini'amou tanaraaui sae ni heisoi na'i 'ini, marai 'iraraa do 'i'ameu meu ai'a ha'atee ha'a-ta'eta'emou kongari.

9

Herehere 'Anai 'A'auhiraau Noni Hinihini

¹ 'A ai'a taraa ororiu di'u dowai usu-usu ro'u tana'amou 'iniai bane nagai ha'ataaria 'ari Jerusalem 'anai 'a'auhiraau noni ana'ia God na'isi. ² 'Inau 'au aidangisia do 'i'amou mou mwa'emwa'e 'anai 'a'au, mau bwane ha'atee ha'a-ta'eta'e'amou 'inia tanaraaui sae hinihini mai 'ini na'i Masidonia. 'Au o'ani 'iniraaui, "Iraaui do'oragaai na'i Provensi Akaea rau bwane ha'aagau mau na'i harisi na hakoani 'anai

hisu.” Mana 'adoma'i wetewete namou to'oraa 'anai hisu, 'a 'ihara'ini'i tahingadaa'i sae hinihini na'i 'ini 'anai hisu. ³ Rei'uaa na o'asi, wai ha'a-taariraa woui waira orusi 'anai 'omesia domou ha'aagau'a 'inia bane amoo 'onaai bwane 'unua agua ani tanaraaui sae hinihini na'i 'ini na'i Masidonia. Nau ai'a rabasia doni ha'atee ha'ata'e'amou nameu haua 'ai 'ari kongari. ⁴ Ma 'onaa rai saeni Masidonia rai hano beiau na'i 'oha wai boi bei'amou, marai 'omesia domou ai'a ha'aagau, 'e ninima nai raha na'i hungameeu, mi'amou moi ninima di'u ro'u. Mei ninima, suria meu bwane 'unu'i hako tanaraau i mwane mareho goro 'ini'amou. ⁵ Naia nawai ha'a-taariraa wou 'inia na'i na'o i waira orusi do 'anai 'a'auhi'amou mamoi ha'aagau 'inia bane amoo namou duruduru 'anai haua. Neina na'i 'oha nawai ataha wou, moigui haua tanaau beiai ahu wa'ewa'e, ai'a beiai arunga na 'onaa dora ha'a-'usu'usu'amou.

⁶ Moi 'iraraa do na nei nai hasi rago, 'ai ragoi hua nai husia, mana nei na ai'a hasi rago, 'a bwa'i hua rago nai husia. ⁷ Naasi 'e nei nai hisu 'ai hisu suriai 'adoma'ina haaria. Abu beiai 'adoma'i heiruarua'a, ma'ua do'ai hisu suriai ha'a-'usu'usua ada. 'Inia God 'a ta'ahiai nei na hisu beiai ahu wa'ewa'e. ⁸ 'Onaa moi hisu o'asi, 'ia God 'a matai bane ha'aruani tana'amou. Mana mwane mareho na ta'isada domoi to'ora'i, 'ai bane'i hako tana'amou, neina 'i'amou moi matai 'a'auhiraa tarau i nei nara 'irisiai hei'a'auhi. ⁹ 'A 'onaai taha nara usua na'i Usu-usu Maea na o'ani, “Na nei na hisungiraaui nei ra pohara beiai ahu mwa'emwa'e, 'ia God 'a bwa'i kaku'aa i here goro

na haa.”*

¹⁰ Mia God na haa'i tanagiai kora 'anai hasi mana mahoingau 'anai ngau, 'ai ha'arago'i mareho namou to'ora'i neina moi matai ha'arahaa ro'u i hei'a'auhi namou haua tanaraaui inoni. ¹¹ 'Ia God 'ai ha'agorohi'amou mana bane ana'i rai rago tarau tana'amou 'anai hisu 'ado 'oha. Miraaui nei narai daa'i bane amoo'i namei hau'i tanaraau rai ha'atee ha'agorohia God 'ini'i. ¹² Na hisu namou haua, 'a ai'a do 'ana moi 'a'auhiraau noni hinihini na'i Jerusalem 'ini'i mareho narau pwapwaku 'ini'i, ma'ata moi 'a'auhiraau ro'u 'anai ha'atee ha'agorohia waiori a God. ¹³ Mana bane namou haua 'ai ha'ata'inia tanaraau domou suriai Taroha Goro ana Kraest namou 'unua domou hinihinia. Rai ha'atee ha'agorohia God 'iniai mwa'emwa'e amouu 'anai hasura'i beiraaui, mei beiraaui hakoi mwane inoni hinihini. ¹⁴ Miraaui rai ha'arahesi 'a'auhi'amou marai 'adoma'ini'amou tarau 'ini'i mwane mareho goro na 'ia God na hau'i suri'i tahingamoo'i. ¹⁵ Gau magau ha'atee ha'agorohia God 'iniai banea ana tanagia i Garena. Nau ai'a to'o ha'atee goro 'ana 'anai 'unu ha'agorohia hura'a i goro na hauai bane naasi.

10

Pol 'A Taatahi Bwarasiai Tatau'aro Ana

'Onaai Ha'ataari

¹⁻² Ra'i nei rau 'adoma'inia do 'au ha'ha'atee wetewete moi na'i 'oha nau awa ha'ataui, mana'i 'oha nau awa bei'amou 'au

---

* 9:9 9:9 Psalm 112:9

mamaa'uta'i ha'atee wetewete tana'amou. Rau 'adoma'inia doni tatau'aro nameu haa, me u haa moi 'anai dau ha'a 'inia 'onaai'i tara'i sae. 'Inau wai ha'atee ha'a-maata'iraaui i nei nara 'adoma'i o'asi. Me 'ia Kraest 'a maratanoa beiraaui noni ma ai'a raba awa ahaaha. Naasi, 'inaua Pol 'au ha'angoni'amou beiai tai 'ado'adosi ro'u do moi abui haa'i mareho nawai taarai raongi'amou 'ini'i nai 'oha nawai ataha bei'amou. ³ Ha'amomori, 'iameu me u awa nai marewana, ma'ata nai hei'oi nameu haa nai marewanani, me u ai'a hei'oi suriai 'ado'ado ni marewana. ⁴ Na mareho ni heheingahu nameu heingahui 'ini'i, ai'a ta mareho ni marewana na inoni nai tau'arodi, ma'ata me u heingahui 'ini'i mareho ni heheingahu ana'ia God nara mena mara wetewete 'anai ha'aheho'i maerongagaa'i. ⁵ Bei'i mareho ni hehei'oi 'isi, me u matai ha'a-ai'a'i mwane 'ado'ado mana ringei ha'a-ta'eta'e nara haa'i nara ha'abwarasiai noni 'anai aidangisia God. Mana 'ado'ado ta'a'i adaa'i, me u 'a'auhiraau 'anai orisi'i neina rai araisuriai taha na 'ia Kraest na 'irisia. ⁶ Mana'i 'oha moi mwa'emwa'e 'anai araisuria taraua Kraest, 'iameu mei ha'a-mama'aia tei nai hairaes i mau.

⁷ 'I'amou mou wanawana moi nai 'omehani abau 'omaa. Mou ga'i 'iraraa do 'iameu rai sae nameu ura 'inia ro'ua Kraest ta'isada beia tei 'ini'amou na ha'a-ta'eta'ea haaria do 'iia 'a ura 'inia Kraest. ⁸ 'A 'ome 'onaa do'au ha'a-ta'eta'eaui 'inia i tatau'aro na 'ia Araha na nugaa tana'ameu i Ha'ataari. Na tatau'aro naasi, 'ia Araha 'a haa tana'ameu 'anai ha'a-wetewete'i hinihinimoo'i, ai'a 'anai ha'a-ta'ai'amou. Naasi rei'uaa na 'ome 'onaa do'au ha'atee 'ege'egeau,

me 'inau 'au bwa'i ninima. ⁹ 'Ai abui 'onaa do 'au bonasiai ha'a-mamaa'usi'amou suri'i usu-usu agu'i. ¹⁰ 'Inia tara'i nei 'ini'amou ra o'ani, "Na usu-usu ana'ia Pol ra rongo ha'a-'usu'usu mara rongo wetewete, me na'i 'oha 'iia 'a awa beigaau, na ha'atee ana'i ra rongo to'o maemae'a moi mara rongo 'onaa dora'i mareho haari'i moi." ¹¹ 'Irai nei nara 'adoma'i o'asi, rai aidangisia do taha nameu usu'i na'i usu-usu, naasi taha namei haa'i na'i 'oha namei awa bei'amou.

¹² Meu ai'a raba 'unua domeu ororiu ta'isada beiraau nei 'ini'amou narau 'adoma'inia haraarirau dorau ororiu. 'Iraausi rau wana hegahegaraau hairiu moi marau 'adoma'inia do rau ororiu. Rau ai'a aidangisia ta maho! ¹³ 'Tameu meu bwa'i matai ha'a-ta'eta'e'ameu di'ua taha na arari 'anai ha'a-ta'eta'e'ameu 'inia. Ma'ata 'a 'ari moi suriai tatau'aro na 'ia God na haua tana'ameu, ma ro'u, na'i tatau'aro nameu haa bei'amou. ¹⁴ Naasi meu ai'a di'uai taha na arari na'i 'oha meu ha'a-ta'eta'e'ameu 'iniai tatau'aro nameu haua bei'amou. 'Inia 'i'ameu meu taha bei'amou tahamora beiai Taroha Goro 'inia Jisas Kraest. ¹⁵ 'Tameu ai'a 'anai ha'a-ta'eta'e'ameu 'iniai tau'aro na hauai nata sae. Ma'ata meu 'irisia dona hinihinimoo'i rai wetewete di'u ro'u wou, neina moi matai 'a'auhi'ameu 'anai hau'i mwane tatau'aro goro rago. ¹⁶ Naasi meigu matai hura'a 'anai taroha'iniai Taroha Goro suri'i tara'i kantri he'ete'i ro'u wou na'i aba bo wou 'ini'amou. Meu raba 'ari suri'i dora na ai'a sae nai taroha'inia mau iei Taroha Goro, suria meu ai'a raba ha'a-ta'eta'e'ameu 'iniai tau'aro nara haa'i sae he'ete'i. ¹⁷ Meu raba suriai mareho nara usua na'i Usu-usu Maea. 'A o'ani, "Iatei na raba ha'atee

ha'aba'o, 'ai ha'atee ha'aba'o 'iniaia taha na 'ia Arahā na haua.”* 18 Suria na nei na 'ia Arahā 'a 'adoma'i ha'agorohia, naasi nei na 'ia God na wa'ewa'e 'inia, ai'a i nei na ha'a-ta'eta'ea haaria.

11

'Ta Pol Miraau Na Ha'ataari Pwapwaari'i

1 Nau 'irisia domou ga'i ahumaratanoa beiau 'iniaia gere heiha'auu rongo to'o bweubweu'a nawai haua. 2 'Inau 'au ta'ahi'amou 'onaai ta'ahi'amou na haa God. Mi'amou mou 'onaai gere urao nau bwane durua tanaa Kraest 'anaai waina. Ma naasi 'au raba 'omesuri ha'agorohi'amou neina waigui wate'amou tanaa 'onaai gere urao na awangana 'a odo-odo tarau. 3 Ma'ata 'inau 'au magugu do ra gasigu pwari'i'amou mamoi'gui su'a aho'i baaniai heita'ahi amou na odo-odo tanaa Kraest. 'Ai 'onaai 'oha na mwaa 'a pwari'ia Iv 'ini'i mwane ha'atee pwapwaari'i nara rongo goro. 4 Suria 'a 'ome 'onaa do 'i'amou mou mwa'eta 'anaai hinihinia atei na taroha'inia Jisas na he'ete'i baaniai Jisas nameu taroha'inia. Ma rei'uaa ra maaniai Hi'ona Maea ma'ua Taroha Goro na he'ete'i di'u baaniai Hi'ona Maea mana Taroha Goro namou heresia baani'ameu, mou mwa'eta 'anaai hinihinia ro'u.

5 'Iraau ha'ataari pwapwaari'i 'isi narau 'adoma'inia do ra'i Ha'ataari hauasa, nau ai'a arungana do rau ororiu di'uau. 6 Ma rei'uaa

---

* **10:17** 10:17 Jeremaea 9:24

nau ai'a goro na'i aba 'anai hadahada 'on-
 aairaa, ma'ata 'au aidangisia goro i huu-
 nai ha'ausuringa'i. Ma naasi mareho nameu
 ha'ausuri'amou tarau 'ini'i 'ado 'oha.

⁷ Na'i madoraa nau taroha'inia'i Taroha Goro
 tana'amou, nau ai'a ha'angonia ta mareho
 baani'amou. 'Au ha'a-anoanoau, do 'i'amou moi
 awa ahaaha. 'A 'ua? Na mareho nau hauasi
 'a taritari'a? ⁸ 'Iraau sae ni heiso'i suri'i tara'i
 'omaa 'isi nau arunga 'onaa do'au beriraa'u 'inia'i
 dau'i agu'i ha'a narau 'a'auhiau 'ini'i, neina wai
 tatau'aro bei'amou. ⁹ Mana'i 'oha nau awa
 bei'amou, 'au ai'a ha'ahihi'amou 'anai hori'i
 tanaau i taha nau 'irisi'i. 'Inia na mareho
 nau 'irisi'i, 'iraau'i do'oragaa'i narau boi baaniai
 Masidonia narau hau'i tanaau. Naasi 'onaa'i haa
 agua mau mai tari 'ohani ma 'ari'a, 'a bwa'i ta
 mareho do 'inau wai 'irisia nawai ha'ahihi'amou
 'inia. ¹⁰ Ma bwa'i tanei na'i Provens amou
 na'i Akaea nai ha'apapakuai ha'atee ha'a-ta'eta'e
 nau haa 'inia'i haa agua o'asi. 'A ha'a-momori
 'onaa'i ha'a-momori adaa'i mareho nau maani'i
 'inia Kraest. ¹¹ 'Au ai'a raba ha'angoni'amou 'inia
 ta mareho, ai'a do 'inau ai'a ta'ahi'amou. 'Ia God
 'a 'iriraa do 'inau 'au ta'ahi'amou.

¹² 'Inau wai haa mau moe'a i here naasi nau
 bwane hahaa mau mai, maai bwara tanaraau
 ha'ataari pwapwaa'i 'isi 'anai ha'a-ta'eta'erau
 do na tatau'aro adaa'u 'a ta'isada beiai tatau'aro
 nameu haa. ¹³ 'Inia 'iraau'i ai'a morana'i
 ha'ataari. 'Iraau ra'i ha'ataari pwapwaa'i moi,
 narau pwari'iraau'i noni 'inia'i tau'aro adaa'u,
 marau here 'ome 'onaa do ra'i huudi morai Ha'ataari
 ana'ia Kraest. ¹⁴ Magau bwa'i heimwaota'i, 'ia
 Saetan ma here 'ome o'asi ro'u do'ia 'e huunai
 enjel ni bewaa. ¹⁵ Naasi gau bwa'i heimwaota'i

'onaa 'iraaui inoni tatau'aro ana'i rai here o'asi ro'u 'onaa do 'iraaui ra'i huudi inoni tatau'aro goro ana'ia God. Na'i ha'ahakonai dangi naasi raigui daa'i ha'a-mama'ai 'ada'i here ta'a'i adaa'i.

'Ta Pol 'A Hadanga'ini'i

Rongomaata'i Na Haa'i

¹⁶ Mawai 'unua aho'i ro'u, moi abui 'adoma'inia do 'inau 'au bweu. Ma'ata 'onaa namou 'adoma'i o'asi, mamoi bahurongo mara sae bweu moi 'iniau, mawai mamaani ha'a-ta'eta'eau ga'u ro'u.

¹⁷ Mana ha'a-ta'eta'eau nawai haa, ai'a do'ia Araha na 'unu'i mareho nawai 'unu'i. Ni ha'a-ta'eta'eau nawai haa, 'au morai rongo 'onaai sae bweu.

¹⁸ 'Onaa 'iraaui ha'ataari pwap-waari'i 'isi ra ha'a-ta'eta'eraau 'ini'i mareho narau haa'i, 'inau wai haua o'asi ro'u.

¹⁹ Gasi moi bahurongo'i ha'atee ha'a-ta'eta'e agu'i, 'inia mou bwane bahurongo'i sae bweu nara awa bei'amou 'isi, rei'uaa namou 'adoma'inia domou aidangi di'u.

²⁰ 'Ome! Mou wateraau 'anai here mara slev 'ini'amou, ma 'anai here ha'a-bweubweu'amou, ma 'anai beri'amou ro'u. Ra wana bodio 'ini'amou mara pweengi'i bwaumoo'i.

²¹ Ra goro di'u'ameu gasi, 'inia 'i'ameu meu ai'a wetewete arari 'anai haa'i here ta'a'i o'asi tana'amou!

Ma'ata ni taha narau matai ha'atee ha'a-ta'eta'eraau 'ini'i, 'inau 'au matai haua o'asi ro'u, rei'uaa nau ha'atee rongo to'o bweubweu'a.

²² 'Onaa 'iraaui ra'i ai Jiu, me 'inau o'asi ro'u. 'Onaa 'iraaui ra'i ai Israel, me 'inau o'asi ro'u. 'Onaa 'iraaui ra'i warowaronai a Ebrahim, me 'inau o'asi ro'u.

²³ Ma 'onaa 'iraaui ra'i noni tatau'aro ana'ia Kraest, me 'inau naasi noni tatau'aro ana Kraest nau goro di'u baaniraaui.

Rei'uaa nau rongo 'onaai sae bweu, ma'ata 'inau nau tau'aro raha di'uraa. 'A ragoi 'oha nara gaasiau na'i rumaniho'o di'uraa. Ra taringai rohoau ma ragoi 'oha nau gaarangi mae. ²⁴ 'E rima 'oha na 'iraui na'otara adaa'i Jiu rau rohoau. 'Ado 'oha narau rohoau, rau haua tanaau i oru tangahuru mana siwa roroho. ²⁵ Oru 'oha ra tabariau 'iniaai hasi'ei, ma'e ta'i 'oha ra bonasiai buta ha'amaesiau 'iniaai hau. 'E oru 'oha ro'u nau hano suri'i haka nara ta'aa na'i asi, ma'e ta'i 'oha nau tare suriai dangi mana rodo bubu na'i asi dadara'a. ²⁶ Suri'i mwane hano nau haa'i 'au siri suri'i mwane maemaeha rago. Ra'i 'oha suri'i wai ra ahe, tara'i 'oha beiraui sae beriberi, ra'i 'oha beiraui moi inoni agu'i, 'iraui na Jiu, ma ra'i 'oha beiraui nei narau ai'a Jiu. Tara'i 'oha 'au sadoi'i maemaeha suri'i 'omaa, tara'i 'oha na'i 'omaa mangasara, tara'i 'oha na'i asi, ma tara'i 'oha beiraui nei narau 'unuraa dora'i sae ni heisoi maraugu ai'a. ²⁷ 'Au tau'aro raha mau rahe, ma ragoi rodo nau ai'a mauru. 'Au hioro ma maesiau i gono tara'i 'oha. Tara'i 'oha 'au baraato'o 'oha nau mauru, ma tara'i 'oha 'au pohara 'iniaai bwana. ²⁸ Ma goni bei'i mareho nau bura'i 'unu 'isi, 'e ta'i mareho ro'u nau 'adoma'i hihi'a suria tarau 'ado dangi, naasi 'i noni hinihini hako suri'i 'ado 'omaa. ²⁹ 'Onaa 'e nei 'ini'amou nai maemae'a na'i hinihinina, 'inau wai arunga ta'ahia. Ma 'onaa 'e nei narai ha'atehaa 'anai hauai ora-ora'a, 'inau wai taesu'a di'u.

³⁰ 'Onaa nawai raba ha'a-ta'eta'eau, 'inau wai ha'a-ta'eta'eau 'ini'i mareho narai ha'ata'iniau do 'inau 'au ai'a wetewete 'onaai 'adoma'inia ada

tara'i nei. ³¹⁻³³ 'Oha nau awa na'i Damaskas, ni Primia na tau'aro tanaai Mwaeraha 'Aretas 'a ha'a-'ado'i hako'i maanai bara hau 'anai 'omaasi 'ini'i sae hehei'oi 'anai dauau. Ma rei'uaa na o'asi, 'iraa'u rau ai'a ha'aagauhiau. Ra'i noni hinihini narau ha'ahura'ahiau na'i diwawa na'i kae bara hau 'anai 'omaasi. 'Au heinagu na'i kae abira marau toto'oau dioi ano, mau hora'a. 'Ia God 'i amanai Araha aga Jisas Kraest 'a 'iraraa do 'inau ai'a pwari'i. Na atana rai ha'a-aneanea tarau.

12

Ra'i Mareho Na 'ia God

Na Ha'ata'ini'i Tanaa Pol

¹ 'A ororiu dowai ha'a-ta'eta'eau mau ro'u 'ini'i maemae'a agu'i, 'inia 'i'amou na mou ha'a-'osiausi. 'Au 'iraraa do 'abwa'i mareho nai goro na'i ha'aba'o. Ma'ata 'inau wai ha'arangasi'i mareho na 'ia Araha na ha'ata'ini'i tanaau. ²⁻³ 'Au 'iraraa do na'i ta'i tangahuru mana hai harisi na hako, 'inau i noni tatau'aro ana Kraest, 'ia God 'a wai'au ara'a beia na'i aro.* Ma 'au ai'a aidangisia goro 'onaa 'ia God 'a waia moi aungagu ma'ua 'a waia ro'u i abegu. Ta'i 'iia moia God na 'iraraa. ⁴ Mau 'iraraa do'ia God 'a wai'au 'ari paradaes mau rongo'i mareho baania God nara bwarai hadanga'ini'i suri'i ha'ateeni marewanani, mara abu di'u 'anai 'unu'i. ⁵ Naasi 'inau wai ha'atee ha'a-ta'eta'e 'ini'ai maho na to'o tanaausi, mau

---

* **12:2-3** Aro: Na'i ha'ateeni Grik 'ia Pol 'a 'unua "oruna heven." Tara'i 'oha 'iraaui Jiu ra hadanga'inia heven o'asi. Ra hoai'a heven na'i oru ma'ua biu ma'ua tangahuru dora.

bwa'i ha'a-ta'eta'eau haariau. Ma'ata wai ha'a-ta'eta'eau 'inia taha na ha'ata'inia haariau do 'inau 'e inoni nau maemae'a. ⁶ Ma rei'uaa nawai ha'a-ta'eta'eau me 'inau 'au bwa'i 'ome to'o bweubweu'a, suria na mareho nawai maani'i rai mareho mora. Ma'ata 'inau 'au bwa'i ha'a-ta'eta'eau, suria 'au ai'a 'irisia do 'iraaui inoni rai 'adoma'i ha'a-aneaneau di'uai taha na arari dorai ha'a-ta'eta'eau 'inia. 'A goro do ra ga'i ha'a-aneaneau 'ini'i taha nara rongo'i nau hadanga'ini'i, mana mareho nara re'i'i nau haa'i.

⁷ Ma 'anai ha'abwarasiau do 'au gasigu honu 'inia ha'a-ta'eta'e 'ini'i mwane mareho goro na 'ia God na ha'ata'ini'i tanaau na'i aro, ra haua tanaau gere mareho na taritari'a na'i abegu. Mana marehosi 'a 'onaai noni tatau'aro ana Saetan na ha'a-rongomaata'iau. ⁸ 'E oru 'oha nau ha'arahesi mau ha'angonia Araha 'anai rahia baaniau i marehosi. ⁹ Mana heiarami ana naani, "Ni hei'a'auhi agua 'ai ohamu 'ado 'oha. 'Inia na mena agua 'a wetewete na'i 'oha 'o maemae'a." Ma naasi 'au wa'ewa'e 'anai ha'a-ta'eta'eau 'ini'i maemae'a agu'i, neina na mena ana Kraest 'ai awa beiau. ¹⁰ Rei'uaa nau maemae'a, ma'ua ra ha'atee ha'ata'aiau, rei'uaa ra nora ta'aiau mau siri suri'i rongomaata'i, ma rei'uaa na bwara tanaau mwane maho, 'inau 'au wa'ewa'e moi na'i tau'aro nau haua tanaa Kraest. 'Inia na'i 'oha nau maemae'a, 'ia Kraest 'a ha'a-weteweteau.

Pol 'A Ta'aabena 'Iniraui Korin

¹¹ Naani 'au here mora'a 'onaai sae na bweu 'oha nau ha'a-ta'eta'eau haariau. Ma'ata 'i'amou namou ha'a-'osiausi. 'Inia, 'i'amou namou ga'i ha'a-ta'eta'eau 'inia tatau'aro nau haa mamougu ai'a. 'Inia rei'uaa 'au ai'a 'onaa ta maho, ma'ata

'au ai'a taraa ta'aa baabaa di'u ro'u baaniraau
 nei namou 'adoma'inia do ra'i Ha'ataari hauasa.
¹² Na'i madoraa nau awa bei'amou, 'au 'abenga'i
 bei'amou, mau haa'i mwane ha'abu'oahu mana
 mwane ha'ara 'anai ha'ata'inia tana'amou do
 'inau 'e Ha'ataari. ¹³ Mwane 'a'au nau haa'i
 tanaraau sae ni heiso'i suri'i mwani 'omaa, 'au
 bwane haa'i ro'u tana'amou. 'E ta'i maho moi
 nau ai'a haua. Nau ai'a ha'ahihi'amou 'anai hori'i
 tanaau i taha nau 'irisi'i. 'Onaa mou 'adoma'inia
 do 'au taritari'a, mamoi 'adoma'i nugasiau 'inia
 here goro nau hauasi.

¹⁴ Naani 'au 'adoma'inia dowagui haa i orunai
 'aariha agua bei'amou. Ma 'a bwa'i mareho
 nawai ha'ahihi'amou 'inia, suria 'inau ai'a 'irisi'i
 ha'a amoo'i, ma'ata 'i'amou nau 'irisi'amou. Na
 gare kekerei 'a bwa'i wate'i mareho tanaai
 amana, ma'ata ni ama nai wate'i mareho tanaai
 gare ana. Minau 'onaai amamoo. ¹⁵ 'Inau
 'au wa'ewa'e di'u 'anai wateau haariau mana
 mwane mareho nau to'ora'i 'anai 'a'auhi'amou
 suri'i tahingamoo'i. 'Onaa na heita'ahi agua
 tana'amou 'a raha di'u o'asi, 'a 'ua? Na heita'ahi
 amou tanaau 'ai kekerei moi?

¹⁶ Hoita, 'i'amou 'iraraa'a do ai'a ta mareho
 nawai ha'a-hihi'amou 'inia. Ma rei'uaa na
 o'asi, tara'i nei mou 'adoma'inia do 'au
 ha'a-gorogoro'amou suria 'au raba ha'a-
 bweubweu'amou moi. ¹⁷ 'A 'ua? 'Iraui
 mwane nau ha'a-taariraa wou ani, rau ha'a-
 bweubweu'amou? 'Inau 'au 'iraraa do ai'a.
¹⁸ 'Inau 'au ha'ata'u'ua ani a Taetas 'anai taha
 wou bei'amou mau ha'ataariai ta'i do'oragaau
 beia. 'A 'ua? Mou 'adoma'inia do'ia Taetas
 'a ha'a-bweubweu'amou? Moi aidangisia do
 'imiria Taetas miri to'oraa moi ta'i 'ado'ado,

mana barongamiri'i ra ta'isada moi!

¹⁹ Gasi mou 'adoma'inia domeu bonasiai 'unu'i mareho 'isi 'anai taatahi bwarasi'ameu. Ai'a! 'Tameu meu 'unu'i mareho 'isi na'i maana God 'onaai sae tatau'aro ana'ia Kraest. Mana mwane mareho hako nameu haa'i, mwani sae goro agu'i, meu haa'i 'anai ha'a-wetewete'amou! ²⁰ 'Au magugu do 'au gasigu ataha wou, mana barong-amoo'i ra bwa'i goro 'onaai 'adoma'inia agua. Ma 'onaa naigui o'asi, 'inau 'augu bwa'i ha'atee goro'a tana'amou 'onaai 'adoma'inia amooou. 'Au magugu dora gasigu to'o tara'i mareho na'i ahoaamooou, 'onaai awa heheita'ia'a, hai'ubwani, ma'ua awa tataesu'a'a, ma'ua ringei ha'a-ta'eta'e, ma'ua 'adoma'ini'o moi haari'o, ma'ua ha'atee ha'ata'aiatai nata nei, ma'uasi hadanga'inia nata nei, ma'ua 'anai heita'ia hairiu suri'i 'oha mou boi goni 'ada'i ha'arahesi. ²¹ Mau magugu do'au gasi boi, mi'amou moigui here ha'aninimaiau na'i maana God 'ini'i here ta'a'i namou haa'i. 'Inia 'onaa nawai 'ariwou, 'inau wai angi, suria 'a ragoi nei mou dau baabau mau suri'i ora-ora'a amoo'i 'onaai taritari'a beiai nata nei mana here wawaasua'a ma'ua awa 'onaai mwamwaa.

13

Hadahada Wa'ewa'e Ha'ahako

Mana Ha'abasu

¹ Ha'amomori, 'au 'adoma'inia dowaigni haa i orunai 'aariha agua bei'amou. Na Usu-usu Maea 'a o'ani, "Onaa 'e nei na ha'ahuniai nata nei 'inia ta maho, 'e waira rua ma'ua oru narai awa 'anai maani'i taha narau 'omesi'i marau 'irara'i 'inia mo'o nara ha'ahunia, naasi maraigui

ha'a-mama'aia.”* 2 Na'i ruanai 'oha nau ataha bei'amou, 'au ha'abasu'amoui nei namou bwarai rihosi baani'i ora-ora'a amoo'i. Na'i 'ohani, rei'uaa nau awa ha'atau, 'au ha'abasu'amou ro'u goni beiraau nei narau ora-ora'a ro'u na'i 'ohani. Na'i 'oha nawaigui ataha bei'amou, wai ha'a-mama'ai'amou hako na bwa'i nei 'ai dadara'a. 3 Mawai haua o'asi mamoi aidangisia do'ia Kraest na haa'i tanaau i ha'atee nawai ha'a-odoodo'amou 'ini'i. 'Iia 'a bwa'i maemae'a na'i 'oha nai ha'a-odoodo'amou, ma'ata 'ai ha'ata'iniai mena ana bei'amou hairiu. 4 Na'i abena 'onaai inoni 'a maemae'a na'i 'oha ra rabua na'i dadaa-horo. Me 'a tahi aho'i baaniai mae 'iniai mena ana God. 'Tameu meu maemae'a o'asi ro'u na'i abe 'onaia Kraest, me na mena ana God 'a awa bei'ameu 'iniai hinihinia ameeu a Kraest, ma ha'a-wetewete'ameu 'anai ha'a-odoodo'amou.

5 'Adonai nei 'ai wana riariaa i tahingana ma'ua ha'imaania haaria 'anai 'iraraa 'onaa 'a nugaa hinihinina mora beia Kraest ma'uasi ai'a. Mou ga'i 'iraraa do'ia Jisas Kraest 'a awa suri'i tahingamoo'i. 'Onaa namou ai'a 'iraraa o'asi, ma 'a ha'ata'inia do mou ai'a nugaa hinihinimoou beia Kraest. 6 'Au 'adoma'inia domou aidangisia'a doni hinihinimeeu meu nugaa beia Kraest.

7 Meu ha'arahesi mameu ha'angonia God maai 'a'auhi'amou, mamoi awa odo-odo. Ai'a domei ha'arahesi domoi odo-odo neina 'iraau inoni rai mwaosi'ameu. Ai'a! Meu 'irisia moi domoi odo-odo, rei'uaa rai mwaosi'ameu ma'ua bwa'i. 8 'Tameu meu bwa'i matai ha'a-mama'ai'amou 'onaa moi suriai taha na ha'a-momori, ma'ata mei hauai mareho 'anai 'a'auhi'amou. 9 Rei'uaa

* 13:1 13:1 Diutronomi 19:15

nameu maemae'a, ma'ata meu wa'ewa'e suria 'i'amou mou ura wetewete. Ni mareho nameu 'irisia naasi, domoi raha ara'a wetewete suri'i tahingamoo'i beia Kraest. ¹⁰ Naasi tarana nau usua 'iniau usu-usuni na'i 'oha nau ai'a awa mau bei'amou. Neina 'oha nawaigui ataha bei'amou, 'inau 'au bwa'i ha'atee ha'a-maata'i'amou beiai mena na 'ia Arahā na haua tanaau. Ni mena naasi 'ia Kraest 'a haa tanaau 'anai ha'a-wetewete'amou, ai'a do 'anai ha'a-ta'ai'amou.

¹¹ 'To, arai do'ora mana asigu'i, moi wa'ewa'e! Moi ha'a-odoodo'i tahingamoo'i. Moi 'adoma'ini'i tarau i ha'ata'u'u nau haa'i tana'amou. Moi ahu aratara, awa goroha, mana gooroha mana heita'ahi ana God 'aigui awa bei'amou.

¹² 'Oha moi awa goni noni hinihini 'onaai ta'i ruruha, moi here beiai nata nei† 'anai ha'ata'iniau heita'ahi amou tana'amou hairiu.

'Iraau mwane noni hinihini na'i 'ini rau 'unua ro'u wou i ha'atee wa'ewa'e adaau tana'amou. ¹³ 'Au ha'arahesi mia Arahā aga 'ia Jisas Kraest 'ai goro 'ini'amou, mana heita'ahi ana God, mana hagu anai Hi'ona Maea 'ai awa bei'amou hako.

---

† **13:12** Here beiai nata nei: Na'i ha'atee ni Grik ra 'unua "ngooniai nata nei beiai heingooni ni heita'ahi." Na'i madoraasi, 'iraau sae mwane rau ngooniai babanai nata sae mwane, miraau urao rau ngooniai babanai nata urao 'anai ha'ata'iniau heita'ahi tanaraau hairiu. 'A ta'isada beiai herehere agaau na'i 'ohanisi 'oha gau here beiai nata nei.

Taroha Goro mana Usuusu Maea
The New Testament in the Arosi language of the
Solomon Islands
Niu Testament long langguis Arosi

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Arosi

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

444a3934-0a25-5ce9-b53e-5049851eb3b5